Contact : 7559462655/ 88

GENIUS INSTITUTE

Near Gogate Jogalekar College, Ratnagiri.

इ. दहावी | इतिहास व राज्यशास्त्र

वेळ : 2 तास | पूर्व परीक्षा (सराव पेपर) - 2 (2022-23) | एकूण गुण : 40

सूचना : 1. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
2. कृती/प्रश्न 1 ते 5 इतिहासावर; तर प्रश्न/कृती 6 ते 9 राज्यशास्त्रावर विचारलेल्या आहेत.
3. प्रश्न कमांक 1 (अ) व प्रश्न कमांक 6 मध्ये संपूर्ण विधाने लिहिणे आवश्यक आहे.
4. प्रश्न कमांक 1 (ब) मधील प्रत्येक संचातील फक्त चुकीची जोडी ओळखून लिहिणे अपेक्षित आहे.
5. संकल्पनाचित्रे कृतिपत्रिकेनुसारच पेनाने उत्तरपत्रिकेत तयार करणे आवश्यक आहे.
6. उजकडील अंक प्रश्नांचे/कृतींची गुण दर्शवतात.
7. प्रश्नांची उत्तरे केवळ निळया किंवा काळया पेनाने लिहावीत.

प्र 1. (अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा : **3**

1) महाबळेश्वरजवळील भिलार हे .... गाव म्हणून प्रसिद्ध आहे.
अ) आंब्याचे ब) किल्ल्यांचे क) पुस्तकांचे ड) वनस्पतींचे

2) चित्रकला आणि शिल्पकला यांचा .... मध्ये समावेश होतो.
अ) दृक्कला ब) ललित कला क) लोककला ड) अभिजात कला

3) महाराष्ट्राचे आद्य कीर्तनकार .... यांना मानतात.
अ) संत तुकाराम ब) संत नामदेव क) संत ज्ञानेश्वर ड) संत एकनाथ

Genius JEE NEET CET FOUNDATION Institute

प्र 1. (ब) पुढीलपैकी चुकीची जोडी ओळखा आणि लिहा : **3**

1) हुमायूनची कबर - दिल्ली
महाबोधी मंदिर आणि परिसर - बोधगया
सूर्य मंदिर – खजुराहो
नालंदा महाविहार - बिहार

2) केसरी – दैनंदिन
प्रगती – साप्ताहिक
दिग्दर्शन – मासिक नियतकालिक
भारतीय इतिहास आणि संस्कृती – अनियतकालिक : प्रसिद्धीचा काळ निश्चित नसतो

3) रायगडाला जेव्हा जाग येते – वसंत कानेटकर
टिळक आणि आगरकर – विश्राम बेडेकर
साष्टांग नमस्कार – आचार्य अत्रे
एकच प्याला – अण्णासाहेब किर्लोस्कर

प्र 2. (अ) दिलेल्या सूचनांप्रमाणे कृती करा : (कोणत्याही दोन) **4**

1) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा :

2) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा :

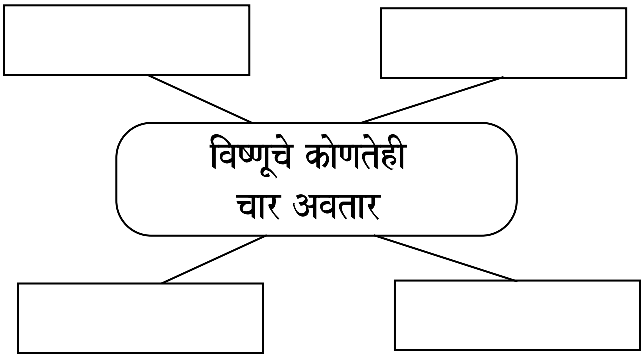

3) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा :

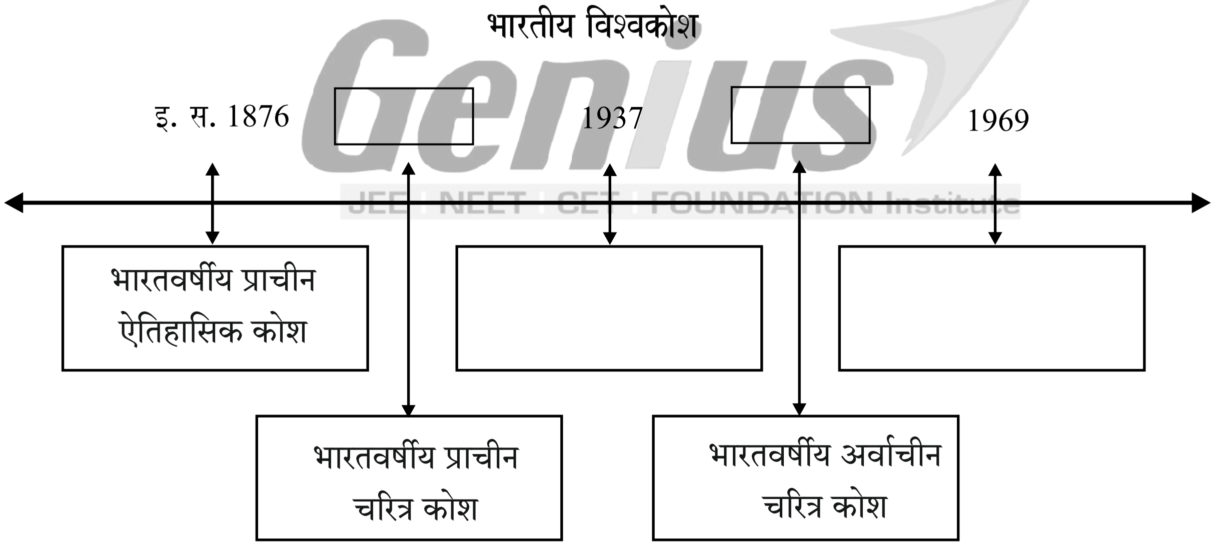

Genius JEE NEET CET FOUNDATION Institute

प्र. 2 (ब) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) **4**

1) ॲनल्स प्रणाली
2) दूरदर्शन
3) मार्को पोलो

प्र. 3 पुढील विधानांची सकारण स्पष्टीकरण करा : (कोणतीही दोन) : **4**

1) राजतरंगिणी आधुनिक इतिहासलेखनाच्या संकल्पनेच्या अगदी जवळ आहे.
2) चित्र कथीसारख्या नामशेष होणाऱ्या मार्गावर असलेल्या परंपरेचे पुनरुज्जीवन करणे गरजेचे आहे.
3) प्रसारमाध्यमांद्वारे मिळणाऱ्या माहितीचे चिकित्सक आकलन करून घ्यावे लागते.
4) खेळणी आणि परंपरा एखादया ठिकाणाचा सांस्कृतिक इतिहास दर्शवतात.

Q. 4. दिलेल्या उता-याचे काळजीपूर्वक वाचन करून, त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **4**

जगातील सर्वांत प्राचीन समजले जाणारे (इ.स.पू.६ वे शतक) संग्रहालय मेसोपोटेमियातील 'उर' या प्राचीन शहराचे उत्खनन करताना सापडले. हे उत्खनन ब्रिटिश पुरातत्त्वज्ञ सर लिओनार्ड वुली यांनी १९२२ ते १९३४ या काळात केले होते. हे संग्रहालय एनिगॉल्डी नावाच्या मेसोपोटेमियाच्या राजकन्येने बांधले होते. ती स्वतः त्या संग्रहालयाची संग्रहपाल म्हणून काम पाहत असे.

या संग्रहालयात सापडलेल्या प्राचीन वस्तूं सोबत त्या वस्तूंचे सविस्तर वर्णन करणाऱ्या मातीच्या वटिका (clay tablets) होत्या.

प्रश्न :

1) जगातील सर्वात जुने संग्रालय कोठे सापडले?
2) हे संग्रालय कोणी बांधले?
3) 'उर' येथील संग्रालयाचे वैशिटय लिहा?

प्र. 5 पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा : (कोणतीही दोन) **6**

1) खालील चित्राचे निरिक्षण करून त्याखाली विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Genius
JEE NEET CET FOUNDATION Institute

प्रश्न :

a) चित्रकला परंपरेचे नाव लिहा.
b) निसर्गाचे चित्रण स्पष्ट करा.
c) रेखाटनाची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

2) लिओपॉल्ड व्हॉन रांके यांचा इतिहासविषयक दृष्टिकोन स्पष्ट करा
3) खेळ आणि इतिहास यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
4) अभिलेखागाराच्या व्यवस्थापनात कोणती कामे महत्त्वाची आहेत?

राज्यशास्त्र

प्र. 6 दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा : **2**

1) .... शासनाची पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व सुनिश्चित करते.
   अ) माहितीचा अधिकार   ब) हुंडा प्रतिबंध कायदा   क) अन्न सुरक्षा कायदा   ड) पोक्सो कायदा

2) जगातील सर्वच लोकशाही राष्ट्रांपुढील मोठे आव्हान म्हणजे ....
   अ) नक्षलवादी कारवाया   ब) धार्मिक संघर्ष
   क) गुंडगिरीला महत्त्व   ड) लोकशाहीची पाळेमुळे आणखी खोलवर नेणे.

प्र. 7 पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतीही दोन) **4**

1) भारतीय लोकशाही जगातील सर्वात मोठी लोकशाही मानली जाते.

2) राजकीय पक्ष शासन व जनता यांच्यातील दुवा म्हणून काम करतात.

2) डाव्या उग्रवादी चळवळीत आज शेतकरी व आदिवासी यांच्या समस्यांचे महत्त्व वाढत आहे.

प्र. 8 (अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतीही एक) **2**

1) मतदारसंघाची पुनर्रचना

2) आदिवासी चळवळ

प्र. 8 (ब) पुढील संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा : (कोणतेही एक) **2**

1) पुढील तक्ता पूर्ण करा

कमांक.	**वर्ष**	**घटना**
1.	1950	....
2.	....	भारतीय संविधानातील **73** वी आणि **74** वी दुरूस्ती
3.	....	....
4.	**2014**	जास्तीत जास्त महिला खासदार निवडून आल्या

2) पुढील संकल्पना चित्र पूर्ण करा

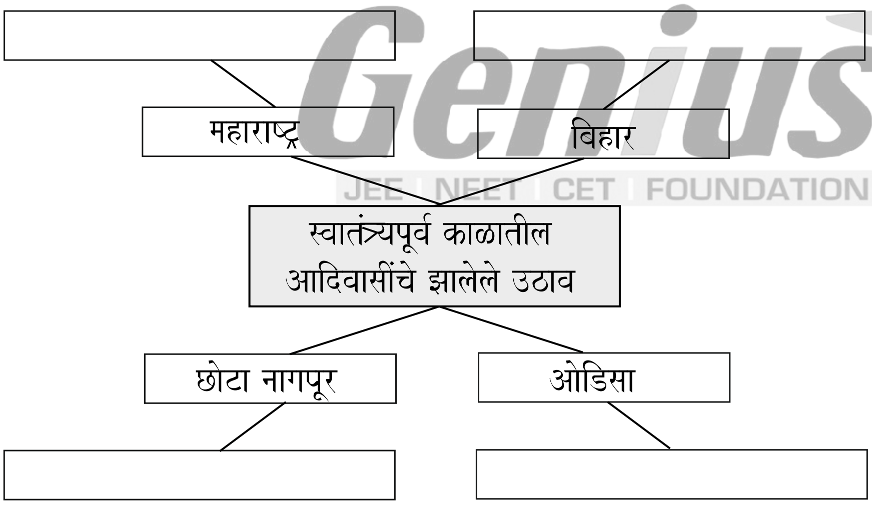

Genius
JEE | NEET | CET | FOUNDATION Institute

प्र. 9 पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : (कोणताही एक) **2**

1) निवडणूक आयोगाची कार्ये स्पष्ट करा.

2) भारतातील पक्षपद्धतीच्या स्वरूपात काय बदल झाला आहे?